

p. Šulc poznamenal, že co lidí zajímalo nejvíce na dřívějších důchodových komisích bylo, zda se vyššího důchodového věku dožijí. Dotázal se, zda se tedy procento lidí dožívajících se důchodového věku zvyšuje.

p. Kučera odpověděl, že spočítané toto není, ale že počet lidí dožívajících se 65 let se zajisté zvyšuje. Hlavní přírůstek naděje dožití je u mužů nad 60 let.

p. Fiala rovněž potvrdil, že u mužů se zdá, že to procento bude růst.

p. Kučera přislíbil, že OK dostane tabulku s výpočtem procentuálního růstu lidí dožívajících se důchodového věku.

p. Hampl poukázal, že větší otázkou, než je kolik lidí se dožije důchodu, je, kolik lidí bude schopno vykonávat své profese v tak vysokém věku. Zdůraznil, že bude muset být alokována částka na podobný výzkum.

p. Kučera reagoval, že o tom PT2 již debatoval a došel k závěru, že zdravotní stav by měl být v budoucnu zahrnut do prognózy, avšak zatím na to nejsou data. Změnit by se to mohlo v rámci zamýšleného výzkumu na podporu důchodové reformy.

p. Šulc vyjádřil názor, že výstupem OK by měly být 1) rozhodnutí, co s důchodovým systémem, II. a III. pilířem, 2) impulsy pro další systémy, jako zvýšení internetové gramotnosti mezi lidmi nad 60 let, schéma pro snížení úvazků, sociální bydlení a jiné, které budou předloženy jak vládě, tak ale i dalším relevantním orgánům, třeba Radě pro udržitelný rozvoj.

p. Pernes představil problematiku valorizací penzí a dále pak možná řešení. Nejprve představil historický vývoj valorizací penzí, tedy systém ad hoc valorizací, který fungoval až do roku 2001 a pak změnu za premiéra Zemana, kdy došlo k ustavení pravidelné valorizace vždy k 1. lednu každého roku. Mezi lety 2001-2011 podle něj byla uzákoněna minimální hranice valorizace a vlády mohly povolit i vyšší míru valorizace, avšak během malé penzijní reformy ministra Drábka došlo k ustanovení valorizace ve výši 100% CPI a 1/3 průměrné mzdy jakožto nejvyšší povinné míry valorizace. Od roku 2012 byla valorizace navíc snížena na 1/3 CPI a 1/3 reálných mezd, což vyústilo ve velmi nízkou valorizaci, která nepokrývá ani růst spotřebitelských cen. Za další problém označil fakt, že valorizace penzí je založena na obecné inflaci a obecném spotřebitelském koši, který ale neodpovídá spotřebnímu koši důchodců. Ti totiž vynakládají více peněz na potraviny, bydlení a zdraví. Dalším problémem je struktura důchodů, které jsou rozděleny na základní výměru a procentní výměra. Zatímco základní výměra je u všech typů důchodů stejná, procentní se pak liší. A valorizace je samozřejmě u všech rovněž ve stejné výši. P. Pernes navrhl, aby základní výměra byla navýšena automaticky o index CPI a procentní výměra posléze o 1/3 reálných mezd. Takovýto systém by pak vykompenzoval růst životních nároků pro všechny příjmové skupiny důchodců. Co se týče plošné valorizace, poukázal p. Pernes na to, že v případě plošné valorizace o 203 korun by na této změně vydělalo pouze 52% starobních důchodců.

p. Machanec poukázal na to, že pokud by došlo k tak zásadní změně valorizace, musel by se předělat kompletně systém výpočtu důchodů, neboť by mohlo dojít k vytvoření „starodůchodců“ a „novodůchodců“, a například nově vznikající důchodci by mohli mít vyšší důchody než již stávající důchodci. Dále pak poznamenal, že návrh p. Pernese posiluje zásluhovost v I. pilíři.

p. Štěpánek dodal k poznámce p. Machance o zásluhovosti, že masivní posilování základní výměry důchodů by mohlo narazit na již stávající judikaturu Ústavního soudu.

p. Pernes vyjádřil nesouhlas, Ústavní soud podle něj zrušil pouze paragraf o výpočtu penzí, nikoliv paragraf o valorizaci v zákoně o důchodovém pojištění.

p. Potůček uzavřel diskuzi s tím, že návrh by až příliš měnil současný systém, přesto však může být podkladem pro další diskuzi. Upozornil, že na PT2 by mělo mířit k návrhům, které v prosinci předloží OK a to v takové podobě, že je již bude moci podstoupit součinným orgánům.

p. Vostatek vyjádřil názor, že je nutné se držet nějaké jednotné koncepce. Pokud má být základní výměra procentem ze mzdy, musí se definovat jak má ta výměra vypadat, a o jaké procento ze mzdy se bude valorizovat. Upozornil na příklad Spojeného království, kde jsou rovněž rovné důchody, avšak valorizace je tam velmi vysoká.

p. Linhart připomněl, že u valorizací bylo vyzkoušeno již mnoho modelů. Upozornil na nebezpečí vytvoření dvou typů důchodů, tedy situaci, kdy se nově a dříve přiznané důchody rozcházejí, což v ČR již dříve fungovalo. Dále upozornil, že mnoho lidí má nízké důchody z důvodu nedostatečných odvodů na pojištění. Požádal, aby se nedělal problém u těch, kteří mají vysoké důchody.

p. Hampl podotkl, že by bylo vhodné místo průměrné mzdy hovořit o mediánu. Dále dodal, že vyšším důchodem by mohlo být ušetřeno na dávkách jiného sociálního charakteru. Upozornil pak na skupinu lidí, kteří sice nebudou mít odpracováno 35 let, avšak dosáhnou již důchodového věku. Právě tito lidé podle něj budou problémem.

p. Machanec oponoval, že plošné přidání všem je vždy dražší než poskytování selektivních dávek. Pokud by došlo ke zvýšení základní výměry i jen o 10%, pak přechod na mediánovou mzdu by způsobil, že by výše nově přiznaných důchodů byla vyšší než kterýkoliv již přiznaný důchod. Důchody by se tak musely upravit *ad hoc*, překopat celý výpočetní vzorec.

p. Potůček navrhl, aby předseda PT2, nebo p. Pernes, případně nějaký menší tým sumarizoval debatu o valorizaci. Vyjádřil názor, že přechod na mediánovou mzdu by mohl destabilizovat systém, zároveň však je nutné kompenzovat valorizací růst životních nákladů.

p. Linhart poznamenal, že v diskuzi zapadla poznámka p. Pernese o odlišném spotřebním koši důchodců a dotázal se, zda MPSV bude souhlasit s řešením, které by tento fakt vzalo v potaz.

p. Vostatek vyjádřil názor, že za normálního vývoje ekonomiky, kdy roste mzda, je pro důchodce nejlepší variantou, pokud základní výměra zůstane na 9% z reálné mzdy. Avšak při změně na nominální mzdy by mohl být výpočet pro důchodce nevýhodný kvůli poklesu hodnoty. Podle něj je jedno, jak průměrná mzda vyjde rok od roku, pro důchodce je důležité, zda se důchod zvedne za 5 let, nikoliv každý rok.

p. Pernes oponoval, že důchodcům záleží na každoročním zvýšení důchodů.

p. Fiala v návaznosti na p. Vostatka dodal, že v roce 2015 mají mít všichni důchodci stejnou základní výměru bez ohledu na rok přiznání.

p. Kučera poděkoval za plodnou diskuzi a uzavřel ji. Podle něj se PT2 shoduje na nutnosti systémové změny nenarušující stabilitu systému. Upozornil, že je nutné zjistit přesné znění nálezu od Ústavního soudu pro vymezení hranic působnosti PT2. Dále vyjádřil názor, že ať už kvůli valorizaci, nebo jiným příčinám, je velmi pravděpodobné, že dojde k nivelizaci důchodů,

přesto by ale nemělo docházet ke změně spotřebního koše na důchodový spotřební koš ve výpočtu valorizace, pokud by rozdíl ve spotřebních koších byl pouhých pár korun.

Úkoly

Dopočítat generační tabulky pro lidi dožívající se důchodového věku.

Zjistit nález Ústavního soudu ohledně valorizací penzí.

Zapsala: Markéta Ročejdlová

Vidoval: Tomáš Kučera

Seznam přítomných

Petra	Beránková	sekretariát OK
Tomáš	Fiala	VŠE
Otakar	Hampl	MZe
Helena	Ježková	
Tomáš	Kučera	PřF UK
Zdeněk	Linhart	MPSV
Tomáš	Machanec	MPSV
Radmila	Malá	MF ČR
Zdeněk	Pernes	RS ČR
Martin	Potůček	Předseda OK
Markéta	Ročejdlová	Sekretariát OK
Zdeňka	Srnová	MPSV
Martin	Štěpánek	MPSV
Terezie	Štyglerová	ČSÚ
Jaroslav	Šulc	ČMKOS
Jaroslav	Vostatek	VŠFS